

**UCHWAŁA NR LVIII-334/24
RADY MIEJSKIEJ NIESZAWA**

z dnia 18 marca 2024 r.

w sprawie Gminnego Programu Wspierania rodziny na lata 2024-2026

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U. z 2023r. poz. 40 ze zm.), oraz art.176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.: Dz. U z 2024 r. poz. 177) Rada Miejska Uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Nieszawa.

§ 3. Traci moc uchwała Nr XXIV-127/21 Rady Miejskiej Nieszawa z dnia 19.02.2021 w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania rodziny na lata 2021-2023.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty a także poprzez zamieszczenie jej treści na stronie <https://nieszawa.rbip.mojregion.info>.

Przewodniczący Rady Miejskiej
NIESZAWA

Paweł Zaręba

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE NIESZAWA NA LATA 2024-2026

WSTĘP

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Nieszawa na lata 2024-2026, zwany dalej Programem, powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w Gminie Miejskiej Nieszawa w latach 2021-2023.

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest stworzenie rozwiązań profilaktycznych umożliwiających działania zapobiegające izolacji i marginalizacji mieszkańców oraz wspomagające dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Należy podkreślić, że działania na rzecz rodziny, to działania na rzecz całej wspólnoty, a wspierając rodzinę przyczyniamy się do rozwoju i wzmocnienia więzi w całej społeczności. W rodzinę należy inwestować i wierzyć w jej możliwość samodzielnego wykonywania podstawowych funkcji.

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Oddziałując w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie w ciągu całego życia. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia określonych działań na jej rzecz. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa w rodzinie, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy także problem ubóstwa czy długotrwałego bezrobocia.

Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również dalszych i bliższych krewnych oraz aktywnością ze strony rodziny. Ponadto praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompetentną i obiektywną powinna być podejmowana możliwie jak najwcześniej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny należy docenić i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w pełnieniu jej podstawowej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, by przywrócić prawidłowe jej funkcjonowanie.

Założeniem programu jest wsparcie rodziny już na etapie, gdy zaczynają się problemy i eliminowanie takich sytuacji by dziecko musiało opuścić rodzinę.

I. PODSTAWA PRAWNA

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
3. Ustawa dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu Alkoholizmowi
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. przeciwdziałaniu narkomanii
6. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci
7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie

8. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

II. CELE PROGRAMU

Cel główny

Stworzenie systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, jak również profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

Cele szczegółowe

1. Stworzenie efektywnego systemu wsparcia rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
2. Pozostawienie dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania;
3. Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny i jej integracji;
4. Współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny;
5. Wzmocnienie roli i funkcji rodziny;
6. Wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
7. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji rodziny;
8. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

III. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do wszystkich rodzin i dzieci zamieszkałych na terenie gminy Nieszawa a w szczególności:

- Rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w rodzinie zastępczej,
- Rodzin, którym zostały odebrane bądź ograniczone prawa rodzicielskie,
- Rodzin dysfunkcyjnych.
- Rodzin przeżywających chwilowe trudności opiekuńczo – wychowawcze

IV. REALIZACJA PROGRAMU

Czas realizacji:

Program realizowany będzie na terenie miasta Nieszawa w latach 2024- 2026. Działania mające na celu realizację założeń programu a nastawione na bezpośrednią pracę z rodziną są koordynowane i organizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nieszawie poprzez:

- diagnozowanie problemów rodziny i dziecka;
- podejmowanie działań w środowisku, inicjowanie interwencji w uzasadnionych przypadkach;
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- monitorowanie sytuacji rodzin, szczególnie tych niewydolnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, oraz w rodzinach stosujących przemoc.

Źródła finansowania:

Zadania trzyletniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny będą realizowane i wdrażane etapowo zgodnie z możliwościami finansowymi Gminy. Program finansowany będzie ze środków:

1. Budżetu Gminy Nieszawa,

2. Dotacji budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych,
3. Funduszy pozyskanych w ramach resortowych programów osłonowych,

Realizatorzy programu:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nieszawie;
- Samorząd lokalny;
- Miejska Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zespół interdyscyplinarny;
- Placówki oświatowe z terenu gminy;
- Służba zdrowia (lekarz rodzinny, pielęgniarki środowiskowe)
- Policja;

V. DIAGNOZA SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ W GMINIE

MIEJSKIEJ NIESZAWA

Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcyjności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych została dokonana w oparciu o dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nieszawie. Po dokonaniu analizy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych zdiagnozowano w 8 środowiskach, przy czym część tych rodzin przy zapewnieniu wsparcia MOPS jest w stanie zapewnić dziecku właściwy rozwój fizyczny i duchowy, co daje szansę na pozostawienie dziecka w rodzinie naturalnej.

Uznano, że istnieje zagrożenie, iż działania podejmowane przez ośrodek mogą okazać się jako niewystarczające, między innymi z uwagi na brak właściwej współpracy rodziny. Zatem w sytuacji zagrożenia dobra dziecka sąd opiekuńczy może zarządzić środek zapobiegawczy w formie umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub w rodzinie zastępczej. Zadania ujęte w programie zmierzają w kierunku wspierania rodziny przeżywającej trudności celem przywrócenia zdolności do wypełniania prawidłowych ról społecznych.

W rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych Gmina winna wspierać je poprzez prowadzoną pracę z rodziną, pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, a po dokonaniu analizy sytuacji rodziny można przydzielić asystenta rodziny.

Zadaniem ustawowym gminy jest wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną przeżywającą trudności. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie.

Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej diagnozie środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzicami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy również współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, albo w rodzinnym domu dziecka. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Z danych uzyskanych z Urzędu Miejskiego w Nieszawie wynika, iż na dzień 31 grudnia 2023 r. Gmina Miejska Nieszawa liczyła 1793 mieszkańców (zameldowanych na stałe- 1773 i czasowo – 20), wśród których większość stanowiły kobiety, tj 936

Pomimo otwarcia rynków pracy przez wiele państw członkowskich Unii Europejskiej i związanej z tym migracji zarobkowej ważną kwestią społeczną naszej gminy pozostaje bezrobocie. Na dzień 31.12.2023 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Aleksandrowie Kujawskim zarejestrowanych było 73 bezrobotnych, w tym 31 kobiet. Prawo do zasiłku z tego tytułu posiadały 23 osoby bezrobotne, w tym 10 kobiet. W trudnej sytuacji na rynku pracy spośród osób do 25 roku życia zarejestrowane były 4 osoby, w tym 3 kobiety.

Wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej, bezrobocie pozostaje jednym z głównych powodów. W 2023 r. wśród 66 rodzin korzystających z pomocy społecznej, kwestia bezrobocia dotyczyła 34 rodzin (76 osób). Inne powody to m.in. ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba (tabela 3).

Tabela 2. Podstawowe dane na temat bezrobocia w mieście Nieszawa.

Bezrobotni zarejestrowani na koniec miesiąca grudnia 2023 roku			
		W tym	
		z prawem do zasiłku	
Ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
73	31	23	10

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Aleksandrowie Kujawskim.

Tabela 3. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej na dzień 31.12.2023r.:

	Nieszawa	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Powód trudnej sytuacji życiowej		
Ubóstwo	44	79
Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	39
W tym: wielodzietność	6	37
Bezrobocie	34	76
Niepełnosprawność	23	59
Długotrwała lub ciężka choroba	18	29
Bezradność w sprawach opiek. – wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem w tym:	9	37
rodziny niepełne	2	5
rodziny wielodzietne	2	16
Alkoholizm	21	38
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	7
Przemoc domowa	2	8

Narkomania	1	1
------------	---	---

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nieszawie

Tabela 4. Typy rodzin objętych pomocą społeczną:

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
rodziny ogółem	79	153
o liczbie osób	51	51
1		
2	9	18
3	6	18
4	6	24
5	4	20
6 i więcej	3	22
rodziny z dziećmi ogółem:	19	81
o liczbie dzieci 1	6	16
2	5	19
3	7	37
4	0	0
5	1	9
6	0	0
7 i więcej	0	0
rodziny niepełne ogółem:	5	14
o liczbie dzieci 1	3	7
2	2	7
3	0	0
4 i więcej	0	0
rodziny emerytów i rencistów ogółem	16	23
o liczbie osób 1	11	11

2	3	6
3	2	6
4 i więcej	0	0

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nieszawie.

Tabela 5. Karta Diagnostyczna Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Wyszczególnienie	Na dzień 31.12.2023 r.
Liczba rodzin objętych pomocą w zakresie dożywiania - posiłek (Wieloletni Program „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019 - 2023”)	44
W tym liczba osób korzystających z posiłku:	87
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej (Ustawa o pomocy społecznej)	66
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych (Ustawa o świadczeniach rodzinnych)	81
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego (Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów)	9
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego (Ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci)	0
Liczba dzieci korzystających ze świadczenia wychowawczego (Ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci)	0
Liczba rodzin korzystających z Karty Dużej Rodziny (Ustawa o Karcie Dużej Rodziny)	19
Liczba Niebieskich Kart (Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie)	11
Liczba asystentów rodziny (Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)	1
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	8
W tym liczba dzieci objęta wsparciem: (Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)	15

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nieszawie.

W roku 2023 z terenu Gminy Miejskiej Nieszawa 2 dzieci przebywało w pieczy zastępczej, w tym:

2 dzieci w rodzinie zastępczej spokrewnionej z dzieckiem.

VI. OCZEKIWANE REZULTATY

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

Polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,

Wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa dziecka i rodziny,

Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,

Zminimalizowanie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej,

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,

Poprawa jakości funkcjonowania rodziny,

Wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,

Umożliwienie dzieciom umieszczonych w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,

Rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

VII. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Cele monitoringu:

Monitoring ma na celu uzyskanie informacji na temat realizacji planowanych w ramach programu działań w zakresie ich czasu realizacji, założeń, źródeł finansowania oraz przełożenia na osiągnięcie rezultatów programu.

Celem ewaluacji programu jest:

- doskonalenie podejmowanych działań w ramach programu,
- informacje o efektach wdrażania programu oraz uzyskanie odpowiedzi na pytania związane z realizacją programu,
- wzrost jakości programu,
- pogłębienie odpowiedzialności za wdrażanie programu wśród wszystkich zainteresowanych jej funkcjonowaniem i jej efektami.

Program będzie monitorowany i ewaluowany na bieżąco w zależności od zmieniającej się sytuacji rodzin w gminie i pojawiających się potrzeb. Monitoring będzie służył analizie i ocenie zebranych informacji i planowaniu dalszych działań w celu zapewnienia najlepszych efektów podjętych inicjatyw. Monitoring programu będzie prowadzony corocznie poprzez gromadzenie danych i informacji w zakresie wszystkich działań opisanych w niniejszym programie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nieszawie w terminie do 31 marca każdego roku sporządzi sprawozdanie z zakresu wspierania rodziny.

Przewodniczący Rady Miejskiej
NIESZAWA

Paweł Zaręba
Paweł Zaręba

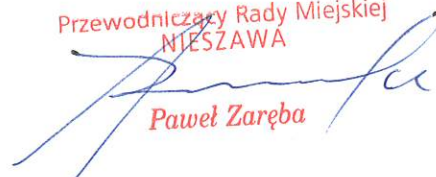
Uzasadnienie

Zadaniem własnym gminy, określonym w art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest opracowanie i realizacja gminnego programu wspierania rodziny.

Zadaniem programu wspierania rodziny jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież w taki sposób, aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Pomoc powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz przywrócenie im zdolności do wypełniania tych funkcji opiekuńczo-wychowawczych w sytuacjach, gdzie dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Aby skutecznie realizować powyższe zadania konieczne jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę. Najważniejszą sprawą jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży w taki sposób, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości. Pozostawienie rodzin bez fachowego dla nich wsparcia i pomocy specjalistycznej może spowodować wzrost zjawiska ich degradacji i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami. Ważne jest by pomoc specjalistyczna (psychologiczna, socjalna, prawna) mogła być dla rodzin ubogich bezpłatna. W pierwszej kolejności rodzina powinna mieć możliwość samodzielnego zmiernia się ze swoimi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymulować aktywność własną, wyzwalać potencjał i pozwalać na uczenie się nowych umiejętności. Pomoc powinna przede wszystkim być nakierowana na wsparcie dziecka w rodzinie i w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, organizacji pozarządowych i innych instytucji działających na rzecz rodziny i dziecka.

W związku z powyższym przyjęcie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 w Gminie Miejskiej Nieszawa jest w pełni uzasadnione.

Przewodniczący Rady Miejskiej
NIESZAWA

Paweł Zaręba